

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

Valtuustoaloite: Roskaaminen kuriin, ihmisten asenteisiin tarvitaan muutosta KV

1168/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kestävän kehityksen ohjaaja Sari Knuuti p. 050 387 8735

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 17.02.2026

§ 18

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Keskustan valtuustoryhmä ja 15 valtuutettua 10.3.2025:

”Roskaaminen kuriin - ihmisten asenteisiin tarvitaan muutosta

Vuosikymmeniä sitten Lahden Namikan poikajoukkue palasi voittoisalta pelimatkalta toisaalla Suomessa henkilöautolla. Energiavajausta oli täydennetty hampurilaisin. Yksi pelaajista aukaisi ikkunan ja heitti hampurilaisen pakkausmateriaalin ulos autosta. Valmentaja kysyi: ”Mitä teit” ja pysäytti auton heti ja kehotti pelaajaa hakemaan heittämänsä pakkausjätteet pois luonnosta. Pelaaja ei osannut antaa selitystä teolleen muuta kuin ajattelelmattomuuden. Nuori mies muistaa vieläkin opetuksen ja siirtää sitä lapsilleen.

Tämänkaltaisen välinpitämättömyys näkyy kaupunkikuvassamme pitkin katuja epäsiisteytenä. Erityisen paljon pahvi- ja paperijätettä on pikaruokapisteiden ympäristössä. Koirien ulostejätteet kävelyteiden ympärillä ovat toinen ongelma.

Lain mukaan roska on epäsiisteyttä aiheuttava tai muu asiaankuulumaton pieni esine. Roskien hylkääminen asuttuun tai asumattomaan ympäristöön muualle kuin roskille osoitetulle paikalle, esimerkiksi roska-astiaan, on roskaamista. Laissa määritetään rangaistuksesta.

Ympäristön ja kaupungin roskaamisen estämiseksi on Lahdessa määrävälein järjestetty hankkeita ilman pysyvää tulosta - viimeksi korona-aikana vuonna 2021. Tällöin kiinnitettiin ”Lahti on siisti”-tarrat valtaosaan yleisillä alueilla olevaan noin 1400 roska-astiaan: puistoissa, bussipysäkeillä ja katujen varsilla. Katutilan roska-astiat ovat sekajätettä ja niihin saa laittaa myös kertakäyttömaskit, sammutetut tupakantumpit ja koirankakkapussit.

Lahden kaupunki käyttää vuosittain noin 0,5 miljoonaa euroa alueiden puhtaanapitotoimiin. Summa sisältää yleisten alueiden kunnossapitokuluja, muun muassa roskisten tyhjennykset ja roskien keräämisen maasta katu- ja puistokohteissa. Kaupungin vastuuhenkilö osui asian ytimeen kommentillaan: "Usein ongelmana ei ole pula jäteastioista, vaan se, etteivät ihmiset jaksa viedä roskiaan edes muutamien metrien päässä olevaan roskakoriin."

Roskaisimmat alueet ovat niitä, missä ihmiset liikkuvat. Erityisesti pikaruokaravintoloiden läheisyydessä on usein jätettä. Kaupungin urakoitsijat nostivat roskaisiksi alueiksi myös parkkipaikkoja, uimarantoja ja kauppojen ympäristöjä.

Jotta aluksi kuvaamani koripallovalmentajan oma vastuu ja vastuun opettaminen roskaamisen vähentämiseksi seuraaville polville toteutuisi, Keskustan valtuustoryhmä ehdottaa:

- tehdään selvitys kaupungin siisteyden ongelmakohteista ja siisteyden edistävistä toimenpiteistä
- kiinnitetään kansalaisohjelmalla huomiota roskaamiseen ja kustannusvaikutuksiin kaupunkitalouteen
- kouluissa valmistellaan ja toteutetaan roskaamisen estämistä koskeva opetusohjelma, sijoitetaan vapaassa käytössä olevia roskapihtejä keskeisten roskaamisalueiden yhteyteen
- roskakorien tyhjentämisen taajuuteen kiinnitetään huomiota jätehuoltoviranomaisten toimesta ylitäytön ehkäisemiseksi."

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Kunnossapidon osuus

Ongelmallisimpia kohteita irtoroskien suhteen keskustan alueella ovat sataman p-alue, Matkakeskus, Perhepuisto sekä Alatorin alue. Pohjoisella alueella roskaisimpia alueita ovat Ritaniemenkadun ostoskeskuksen ja Mukkulan koulun edustat, Möysän ostoskeskuksen alue, Kivimaan p-alueelta Kivimaan koululle alikulun kautta, sekä muutamina yksittäisinä pienempinä kohteina Niemen sataman koirauimaranta, Tapahtumapuiston grillipaikka sekä Katinpuiston ja Laitumen leikkialueet. Eteläisessä Lahdessa ongelmallisina alue irtoroskien suhteen on Launeen markettien alue, koko Uudenmaankatu keskustaan asti, Renkomäen ABC:n ympärys sekä Kärkkäisen alue. Itäisellä alueella roskaisimpia alueita ovat Rakokiven S-marketin ympäristö sekä Kulttuuripuisto.

Irtoroskaa on yleisesti koulujen ja kauppojen läheisyydessä sekä kesäisin uimarannoilla. Roskaisuutta esiintyy etenkin Mukkulan, Länsiharjun, Kariston, Ahtialan ja Nastopolin koulujen alueella.

On havaittavissa, että kotitalousjätteitä laitetaan yleisiin roska-astioihin useammalla alueella, etenkin keskustan alueella. Lisäksi huumeneuloja löytyy maastosta viikoittain, etenkin Matkakeskuksen alueelta sekä pääkirjaston läheisyydestä. Huumeneuloja löytyy satunnaisesti myös esim. leikkipuistoista.

Luvattomia kaatopaikkoja löytyy ympäri kaupunkia kymmenistä eri paikoista, kuten metsäalueilta ja pysäköintialueiden reunoilta, ja moneen paikkaan tuodaan jätteitä toistuvasti. Luvattomille kaatopaikoille tuodaan mm. sohvia, sänkyjä, vaatteita sekä kodin elektroniikkaa. Jätteet siivotaan kunnossapitourakoiden kautta, ja näiden jätteiden hävittäminen kustantaa tuhansia euroja vuosittain.

Kunnossapitourakoissa tehdään yleisten alueiden puhtaanpitoa ympäri vuoden. Kaupungin puhtaanapitovastuulla olevat katu- ja viheralueet on jaoteltu puhtaanpitoluokkiin, mutta missään luokassa roskaisuutta ei sallita pidempiaikaisesti. Talven jäljiltä katu- ja viheralueet puhdistetaan hiekoitushiekoista ja tämän puhdistuksen yhteydessä poistetaan näille alueille kertyneet irtoroskat.

Sulan maan aikana katualueiden puhtaanapitoa suoritetaan pääsääntöisesti imulakaisukoneella ja isommat irtoroskat kerätään maastosta muiden tehtävien yhteydessä. Nurmialueilta irtoroskat kerätään ennen nurmikoiden leikkuuta, ja työ suoritetaan yleisesti leikkuiden kanssa yhtäaikaaisesti.

Käytännössä kaikki kaupungin kunnossapidettävät yleiset viheralueet pudistetaan irtoroskista keväisin toukokuun loppuun mennessä, ja tämän jälkeen puhdistustyö on ns. ylläpitosiivousta oheisen mukaisesti; Viheralueilla, esim. leikkialueiden toiminnallisilla alueilla ja näiden välittömässä läheisyydessä sallitaan roskaisuutta vain lyhytaikaisesti (vaaralliset roskat on poistettava välittömästi) ja muissa viherhoitoluokissa vaaditaan alueen yleisilmeen olevan siisti.

Kaikilla urakka-alueilla tyhjennetään ympärivuotisesti yleisillä katu- ja puistoalueilla olevat roska-astiat sekä kerätään roska-astian ympärille levinneet irtoroskat ja tumpit. Täysinäisiä astioita sallitaan vain lyhytaikaisesti, ja käytännössä tämä tarkoittaa vähintään 1–2 tyhjennyskertaa viikossa. Keskustan alueella osaa astioista on tyhjennettävä päivittäin. Päivittäistä tyhjennystä vaativat myös uimakaudella uimarantojen roska-astiat. Kaupungin katu- ja viheralueilla on yhteensä noin 1900 kpl erilaisia jäte- ja roska-astioita, ja näiden astioiden tyhjentämisestä ja irtoroskien keräämisestä syntyi vuonna 2024 noin 110 tonnia sekajätettä. Yhdessä suoritettujen puhtaanapitotöiden sekä jätemaksujen kanssa, yleisten alueiden puhtaanapito maksaa vuodessa satoja tuhansia euroja.

Kunnossapitoyksikkö seuraa aktiivisesti roskaantumisen tilanteita urakka alueilta kertyvän tiedon perusteella sekä kehittää yhteistyötä urakoitsijoiden kanssa, jotta muuttuneeseen roskaisuustilanteeseen voidaan reagoida entistä nopeammin ja kohdennetummin. Lahden kaupungin kunnossapitoyksikkö tekee yhteistyötä myös jätehuolto- ja ympäristösuojeluviranomaisten kanssa.

Kaupunkilaisten on mahdollista järjestää oman alueensa siivoustalkoita yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa. Kaupunki toimittaa siivoustalkoisiin jätesarakeja,

roskapihtejä, käsineitä, haravia, virvoitusjuomia ja pientä välipalaa sekä huolehtii kerättyjen roskien poisviennistä. Talkoita järjestetään koko kaupungin alueella vuosittain hieman vaihdellen, noin 15–25 talkoota/vuosi. Keskimäärin talkoisiin osallistuu noin 10 henkilöä/talkoo.

Kaupunkilaisten on mahdollista lainata roskapihtejä kirjastoista sekä Lahti-Pisteen asiakaspalvelupisteeltä. Ankkurissa, Anttilanmäellä sekä Mukkulan rannassa on ollut roskapihtilainaamoja, mutta näiden ylläpidosta on luovuttu jatkuvan ilkevallan sekä tuotteiden häviämisen vuoksi.

On tärkeää huomioida, että suurin osa kaupungin katualueiden puhtaanapidosta kuuluu kiinteistöjen vastuulle. Kiinteistöjen tekemä puhtaanapito onkin merkittävässä roolissa ympäristön siisteyden ylläpitämisessä.

Puhtaanapitovastuista tiedotetaan vuosittain, jotta mahdollisimman moni muistaisi huomioida oman kiinteistönsä vastuualueet käytännön rajojen mukaisesti.

Kunnossapidossa on havaittu, että kaikilla kiinteistöillä nämä rajat eivät ole selvillä.

Tämän vuoksi Lahden kaupungin karttapalveluun on lisätty karttataso, josta kiinteistöjen vastuurajat voi helposti tarkistaa.

Lahden kaupunki toteuttaa roskaantumisen vähentämistä sekä kaupunkikuvan siisteyden parantamista useilla rinnakkaisilla toimilla. Yhtenä konkreettisena toimenpiteenä kaupunki on lisännyt vuoden 2025 lopussa, SUP-direktiivin mukaisesti, 300 kpl tupakantumpeille tarkoitettua tuhka-astiaa. Tuhka-astialisäyksellä on parannettu mahdollisuutta hävittää tupakantumpit asianmukaisesti ja vähennetään merkittävästi tumppeihin liittyvää roskaantumista erityisesti keskusta alueella ja vilkkaissa jalankulkuympäristöissä.

Ympäristökasvatuksen osuus

Lahdessa tehdään ansioitunutta ympäristökasvatusta, jonka tavoitteena on ympäristövastuullisten kansalaisten kasvattaminen. Keinoina ovat ymmärryksen ja tiedon lisääminen sekä omakohtaisen luonto- ja ympäristösuhteen vahvistaminen.

Erityisesti kestävään kuluttamiseen, jätteen synnyn ehkäisyyn ja syntypaikkalajitteluun opettavat ja ohjaavat Salpakierron kouluille ja päiväkodeille suunnatut palvelut ja materiaalit: [Ympäristökasvatus kouluille ja päiväkodeille - Salpakierto](#)

Lukuvuodesta 2025–2026 alkaen Lahden perusopetuksen osana on Lahti oppimisympäristönä -kokonaisuuden ympäristökasvatusohjelma, 4.-luokkalaisille sisällytetty kiertotalousteema ja vierailu Kujalan jätteidenkäsittelylaitokseen. Lahti oppimisympäristönä -kokonaisuus tavoittaa kaikki Lahden perusopetuksen oppilaat: [Lahti oppimisympäristönä - Lahti](#)

Lisäksi tämän lukuvuoden aikana CITISYSTEM-hankkeessa kehitetään koulujen jätteiden lajittelua ja lopputuloksena on syntymässä uutta opetusmateriaalia: [CITISYSTEM - Biokiertotalouden edistäminen - Lahti](#)

Luontokoulu Kaisla lainaa ympäristökasvatusvälineistöä varhaiskasvatuksen ja koulujen ryhmille. Lainattaviin tarvikkeisiin kuuluvat myös roskapihdin: [Materiaalit ja lainattavat välineet - Lahti](#)

Ympäristöneuvonnan osuus

Lahden ympäristöneuvonta kannustaa asukkaita siivoustalkoisiin sekä julkisesti, että suoraan vapaaehtoisille aluekummeille viestimällä monikanavaisesti ja jakamalla ohjeita talkoiden järjestämiseen.

Ympäristöneuvonta järjestää asukkaille muutamia yleisten alueiden siivoustalkoita/vuosi. Näistä ilmoitetaan mm. Menoinfoissa, sosiaalisessa mediassa ja Luontoretkiä Lahden seudulla -esitteessä.

Asukkaiden käytössä on maksutta Lahden kirjastoista ja Lahden verkkokaupasta lainattavat roskapihdit ja grillipihdit, jotka Lahden ympäristöneuvonta on hankkinut.

Kaupunki (Lahden ympäristöpalvelut/vesien- ja luonnonhoito) on vuosittain mukana roskaamisen ehkäisyyn tähtäävässä Pidä saaristo siistinä -hankkeen Mahanpuruja muovista –kampanjassa sloganilla ”Hulevesikaivo ei ole roskis”. Kampanjan aikana keskustan alueen hulevesikaivot tarroitetaan kalatarroilla, jotta ihmiset ymmärtäisivät hulevesikaivoihin heitettyjen roskien kulkeutuvan suoraan vesistöihin.

Samoin Lahden kaupunki on osallistunut YLE Miljoona roskapussia -kampanjaan aina kun se on järjestetty (2023 ja 2024).

Vuoden 2025 Päijät-Hämeen Ympäristöviikkojen aikana järjestettiin kaikkien kymmenen ympäristöviikkokunnan välinen haastekampanja Siisti – siistimpi – Päijät-Häme, jolla kannustettiin asukkaita keräämään roskaa lähiympäristöstä.

Perusopetuksen osuus

Kestävän elämäntavan sisältöjä ja jokaisen kansalaisen omaa vastuuta luonnon puhtaana pitämisestä käsitellään opetussuunnitelman mukaisesti läpäisevänä teemana kaikilla vuosiluokilla. Se ja asennekasvatus ovat myös osa jokapäiväistä koulun arkea. Paikallisen ympäristökasvatusohjelman lisäksi lahtelaiset peruskoulut ovat osallistuneet vuosikymmenten ajan toukokuun alussa järjestettäviin siivoustalkoisiin, joissa koululaiset siistivät kouluympäristönsä luontoa ja katuvarsia roskienkeruulla.

Jätteiden lajittelua ja siihen opastusta tehdään kouluissa myös eri oppiaineiden puitteissa konkreettisesti (esim. kotitalouden oppitunneilla).

Perusopetuksessa on ympäristökasvatusohjelma, jonka tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvän luontosuhteen kehittymistä, opettaa kestävän elämäntavan taitoja sekä vahvistaa oppilaiden paikallistuntemusta ja paikallisidentiteettiä.

Ohjelmaan kuuluu muun muassa 4. luokalla tutustumien kiertotalouteen Kujalassa.

Tässä kokonaisuudessa opitaan muun muassa: mitä on kiertotalous ja miten se

näkyvyyden arjessa, miksi jätteen synnyn ehkäisy ja lajittelu on tärkeää ja miten jätteet lajitellaan Lahdessa. Lisäksi meillä on ollut käynnissä CITISYSTEM-hanke, jonka avulla kehitetään koulujen jätteen lajittelua. Hankkeen aikana luodaan Lahden malli jätteen lajittelulle, jotta kaikissa kouluissa olisi ajantasainen tieto sekä mahdollisuus lajitella jätteet jätelain mukaisesti.

Lahden kaupungin viestintä

Viestinnän yksikkö on valmistelemassa roskistarrakampanjaa, jonka tarkoituksena on uusia noin viisi vuotta sitten roska-astioiden kylkiin liimatut tarrat. Tarrat muistuttavat kaupunkilaisia laittamaan roskat niille varattuihin astioihin, eikä heittämään niitä luontoon. Lisäksi liikuntapalvelut ovat pitämässä toukokuussa liikuntaneuvojien roskakävely- tempausta, jonka tavoitteena on aktivoida kaikenikäisiä lahtelaisia huolehtimaan ympäristön siisteydestä.

Yhteenveto

Kaupunkiympäristön palvelualue katsoo, että perusteluosassa kuvatut toimenpiteet ovat riittäviä, eikä ole syytä valmistella lisää selvityksiä, toimenpideohjelmia tai kansalaisohjelmia nykyisessä taloudellisessa tilanteessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

KV: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -